Suomen yliopistot ry
Finlands universitet rf
UNIFI

Valtiovarainvaliokunta
Sivistys- ja tiedejaosto
00102 Eduskunta

Asia: VNS 3/2016 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020
Viite: Kutsu Eduskunnan sivistys- ja tiedejaoston asiantuntijakuulemiseen

Suomen yliopistot UNIFI ry toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yliopistoihin on viime vuosina ja erityisesti vuoden 2016 talousarviossa kohdistunut mittavia voimavarojen leikkauksia. Reaaliarvolla laskettuna yliopistojen perusrahoitus on vähenemässä dramaattisesti, ja Suomi on jäämässä julkisissa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan panostuksissa jälkeen kansainvälisistä verrokkimaistaan. Vuonna 2015 EU komission tutkimus- ja innovaatiokehitystä mittaavan elimen (Innovation Union Scoreboard) raportissa Suomi on edelleen tutkimuksen ja innovaatioiden kärkijoukossa, mutta suunta on viimeisinä vuosina ollut voimavarapäätösten kanssa samansuuntainen eli mennyt alaspäin. Vuotta 2016 koskevien säästöpäätösten vaikutukset ovat luettavissa tulevista komission maaraporteista.

Yliopistot ovat sitoutuneet kehittämään rakenteitaan ja toimintojaan toiminnan laadun ja kustannustehokkuuden vahvistamiseksi. Mutta tämä uudistamistyö ei tuota tuloksia leikkausten edellyttämässä tahdissa yliopistojen koulutustehtävän ja -vastuiden pitkän aikajänteen vuoksi.

UNIFI pitää myönteisenä, että julkisen talouden suunnitelmassa koulutukseen ja tutkimukseen ei vuosina 2017 – 2020 kohdenneta lisäsäästöjä. Positiivista on myös, että vuosina 2017—2018 kohdennetaan yhteensä noin 105 miljoonan euron lisäpanostus korkeakouluopetuksen digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistamiseen ja ympärivuotisen opiskelun edellytysten parantamiseen sekä nuorten tutkijoiden tieteen tekemisen edistämiseen. UNIFI toteaa kuitenkin samalla, että kertaluontoisten paikkausten sijasta yliopistojen toimintaedellytykset tulisi turvata pitkäjänteisesti ja perusrahoitusta vahvistaen. Hallituksen korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen kärkihankkeisiin osoittamat tilapäiset panostukset eivät kompensoi yliopistojen perusrahoituksen ja Suomen Akatemian vapaan kilpaillun perustutkimusrahoituksen leikkauksia – pikemminkin päinvastoin. Yliopistojen perusrahoituksen sekä kilpaillun tutkimusrahoituksen leikkaukset ovat omiaan ruokkimaan

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf
Pohjoinen Makasiinikatu 7 A 2, 00130 Helsinki
Puhelin 050 522 9421 (toiminnanjohtaja), 050 370 7560 (asiantuntija), 050 5858 565 (järjestösihteeri)
Sähköposti etunimi.sukunimi@unifi.fi
www.unifi.fi

epävarmuutta ja jopa epäluottamusta, eikä rahoituksen siirtäminen jaettavaksi yliopistojen rahoitusmallin ulkopuolella lisää läpinäkyvyyttä rahoituksen jakamisessa.

Suomen kestävä kasvu ja hyvinvointi ovat tulevaisuudessa jopa nykyistä enemmän riippuvaisia korkeimmasta koulutuksesta ja tutkimuksesta. Taloudellisesti vaikeina aikoina olisi erityisen tärkeää pitää kiinni tiedosta ja osaamisesta. Yliopistoihin ja tutkimukseen kohdistuvat leikkaukset, jotka uhkaavat paitsi yliopistojen perustoimintoja, katkovat myös siivet kansantaloutemme kasvuedellytyksiltä. Osaamistasoltaan ja tutkimuspotentiaaliltaan keskinkertainen maa ei houkuttele huippuosaajia eikä huippututkijoita. Kansakunta, jolla ei ole tutkimuksen ja koulutuksen tuottamaa innovaatiopotentiaalia ei houkuttele investointeja tai yrityksiä. Työpaikat jäävät syntymättä.

UNIFI muistuttaa, että vastuu yliopistojen julkinen rahoituksesta ei ole vain opetus- ja kulttuuriministeriöllä. Myös muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön, työvoima- ja elinkeinoministeriön sekä puolustusministeriön sektoreilla on rooli yliopistojen rahoituksessa.

Lopuksi UNIFI toteaa, että yliopistoindeksin jäädyttäminen vuosiksi 2016 – 2019 on erityisen huolestuttavaa, sillä kyse on yliopistolakiin kirjatusta säädöksestä, joka on toistuvasti tehty tyhjäksi erilaisin väliaikaisin ratkaisuin. UNIFI vetoaa eduskuntaan, jotta se peruisi päätöksen jäädyttää indeksi vuoteen 2019 saakka. Toivomme, että eduskunnalla olisi päättäväisyyttä turvata korkeimman koulutuksen ja tieteen tulevaisuus – ja siten Suomen tulevaisuus.

Helsingissä 2. toukokuuta 2016

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Jouko Niinimäki
Puheenjohtaja

Leena Wahlfors
Toiminnanjohtaja